

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

o in

Strat'a fragatorului [L3-
v&uot;ntosa], Nr. 5.

Scrisorile netrancaite nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinti' regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a :

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 luno 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru fiesoc-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplarin costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la Diuariulu politicu

„FEDERATIUNEA“

pre Cursulu Anului MDCCCLXXI.

Conditiiunile remanu cellea vechie. Diuariulu va urma,
ca mainainte, a essi de trei ori in septemana: *Mercuri-a,*
Vineri-a si *Dominec'a*, totu-de-un'a demineti'a. Pretulu e
cunoscutu :

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.

„ 6 „ . . . 6 „ „ „

„ annulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a si tierrele straine :

Pre trei lune . . . 8 lei n. = 8 franci.

„ 6 „ . . . 16 „ „ = 16 „

„ annulu intregu . . . 30 „ „ = 30 „

Investitorilor satesci — addeverindu lips'a mediu-
loceloru — se va da, si pre viitoriu, cu pretulu scadiutu,
adeca pre 3 lune 2 fl. v. a., pre 6 lune 4 fl. v. a., pre
annulu intregu 8 fl. v. a. Gratificatiunile se facu numai
coloru lipaiti de tote mediu-locele materiale, precum s'a
urmatu si pana acum d'in partea noastra.

Tramiterea baniloru de prenumeratiune prin avise
postale este cu multu mai indemana si cu mai pucine
spese decatu prin epistole; deci celele de subscriptiune
tiparite, — cari le intrebuinti'asemu pana acum, mai alesu
pentru collectanti, — au devenitu, intru adeveru, de
prisosu. Prin urmare, ni luamu libertatea de a rog'a pre
OO. nostri cetitori, ca se binevoiesca a se prenumera prin
avisele postale, unde se pote, era unde acata indemanare
lipsesco, a tramite banii in epistole francate. — *Collectan-*
tiloru, cari voru binevoi a se insarcina cu adunarea pre-
numerantiloru, se da, ca si in trecutu, de la *siapte essem-*
plarie, unulu gratificatiune, seu pretulu respund. Numele,
post'a ultima, locuinti'a, etc. a se scrie legibilu. — *Recla-*
matiunile a se face in epistole deschise (nesigilate) si *ne-*
francate. Acata o repetimu intru adinsu, ca-ce totu se
mai intempla, de unii d'entre OO. cetitorii nostri reclama
in epistole sigilate, facundu spese netrebuintiose.

D'in caus'a serbatoriloru nostre, nume-
relu prossimu alu diuariului nostru va aparé numai
mercuri-a venitoria.
Redactiunea.

Pest'a, 24. dec. 1870., (5. ian. 1871.)

Insemnasemu in unulu d'in nrii trecuti ces-
tiunile mai multu seu mai putienu europene, mai
multu seu mai putienu incurcate si grave pentru
successulu in care se voru resolu, mai multu
seu mai putinu vitali pentru romani, pentru Ro-
man'i'a.

N'amu intermisu a trage atentiunea guvern-
ului romanu la cestiunea pontica, pentru care di-
plomati'a Europei este aci aci intrunuta in Londr'a.

Diseramu ca cu acele multe cestiuni, si cine
mai scie anca cu cate altele vomu intrá in anulu,
ce in cursulu seu continuu se apropia a trece in
eternitatea timpului trecutu, in proprietatea
istoriei.

La acele cestiuni, asta-di, se mai adauge
un'a. Ea inse era; ea nu este noua. „Cestiunea
danubiana“ seu „cestiunea Dunarei“. Anca cu ani
inainte de ast-a, se instituisse o comisiune danu-
biana pentru neutralizarea gureloru Dunarei, seu
pentru a le pune sub scutu internatiunalu. Esis-
tenti'a acestei comisiuni, s'a prolongitu pené acum
in patru renduri; cu anulu 1871. inse vietia ei
grabesco a apune. Se dice, ca daca conferinti'a
d'in Londr'a, in cestiunea pontica, va ave bunu
successu, atunci comisiunea danubiana va inceta,
si lucrarile ei voru trece la o comisiune perma-
nente a statoloru limitrofe, care va revedé tote
actele relative la navigatiunea Dunarei.

Ca cestiunea Dunarei sta in cea mai de aproape
legatura cu cestiunea Marei-Negre, cine o pote
negá? Dar', cu atatu mai putinu se pote negá,
ca cestiunea Dunarei: este cestiune per eminen-
tiam romana. Pentru aceea, o repetimu guvernului

Romaniei, se nu intardie, si se nu lipsesca a tra-
mite pre reprezentantele seu la conferinti'a d'in
Londr'a.

Postulu nostru dice ca „Dunarea e furata“;
ea este, seu ea pote deveni furata, daca proprietarii
ei naturali voru lasa se li-o rapesca d'inaintea
ochiloru. Credemu, ca Austri'a, pote si Port'a voru
voi a pune Dunarea, partile d'in josu ale Dunarei, si
gurile ei sub scutul perpetuu alu loru; acata
inse n'ar' fi unu scutu internatiunalu, si cu atatu
mai putinu scutu romanescu. Dar' credemu de
alta parte, ca romanii, cabinetulu romanu d'in
Bucuresci, si adunarea natiunale va sci spune tare
si vertosu ca Dunarea e fluviu romanu,
si voru sci apera interesele romane atatu la
Marea-Negra catu si la Dunare. Eca pentru ce o
mai dicemu si a trei-a ora ca Roman'i'a trebe se
si aiba reprezentantele seu in conferinti'a de Londr'a.

Amu d'fsu in nrulu trecutu, ca vomu accepta
diurnalele d'in Bucuresci pentru a ave sciri posi-
tive si certe despre compunerea noului cabinetu.
Amu primitu „Romanulu“ in care cetimu: „Minis-
terulu s'a compus in modulu urmatoriu: Ionu
Ghica, presiedinte si interne; Dumitru
Sturza, finantie; Dumitru Cariagdi,
justitia; Nicolau Racovitia, culte si
instructiune publica; Calimachi Cata-
rgiu, esterne; Col. Pencovici, resbelu;
Dum. Berendeiu, lucrari publice.“ „Forma-
rea unui ministeriu d'in opozitiunea parlamentara
— adauge „Rom.“ — are importanti'a unei re-
intrari in constitutiune, in legalitate. D'in acestu
puntu de vedere, amu salutatu-o si o salutamu ca
aurora unoru d'fle mai bune pentru tiera, de catu
acele ce le-a trecutu de doi ani de d'fle.“

Fia, dicemu noi, ca „Romanulu“ se nu se
incele! si romanii, guvernul, camera, si toti se
intre odata pre calea adeveratu romana.

Ce mai potemu insemna asta-di despre ale
nostre de acasa, este ca inse si diurnalele magiare
si germane recunosc, ca nici unu pasiu nu s'a
facutu pentru apropiarea natiuniloru un'a catra
alt'a, cu atatu mai putinu pentru impacarea loru.
Cu atatu mai reu pentru cei de la potere.

Pest'a, 23. dec. 1870. st. v.

De la a. 1836 incoce, ungerii au perlasatu
cu totulu calea pre care antecesorii loru mergeau
in respectulu limbei. Inainte de acestu anu ei erau
mai toleranti; seu celu pucinu n'au cutediatu, cu
atata furia ca de la acelu anu incoce, a face ca
natiunea romana si slava, natiuni originari ale
acestei tieri, si cari constituiescu maiortatea tier-
rei, se simtia atatu de tare si neplacutu supre-
mat'i'a limbei magiare. Ei erau feudali in respec-
tulu pamentului, dar' nu pareau a fi feudali si in
respectulu limbei. In acelu anu, si de la acelu
anu incoce s'au inganfatu, si neindestuliti cu feu-
dalitatea pamentului, ei au voitu in totu modulu
a feudalisa si limb'a loru, si a o impune la cele-
alte natiuni, cari nu aveau, nu au, si nu voru
ave nici-odata si nimicu mai scumpu de catu
limb'a chiaru.

De la a. 1836 incoce, ungerii, prin ai loru
representanti in adunările tieri, s'au incercatu, si
pre langa tote protestele legitime ale romaniloru,
au isbutitu a garantá prin legi supremati'a loru
de limba si natiunalitate. Acest'a a fostu unu pro-
cessu continuu alu legislatiunei magiare, si pené
in diu'a de asta-di. Asta-di, de la instituirea gu-
vernului magiaru respundietoriu, si cu adjutorulu
acestui a, magiarii se incerca a nega esistenti'a
altoru natiuni in tiera, prin urmare tindu la ster-
gere a totu ce nu e magiaru, la contopirea a
tote natiunile in cea magiara; si pentru ca acestu
scopu se-lu pote adunje, nu le pasa a sacrificá
si integritatea, si libertatea si buna starea tieri:
ei au primitu dualismulu si continua a lu sustiené.

In ast-feliu de impregiurari, candu natiunile
tieri n'au libertate natiunale, candu libertatea ci-
vile e restrinsa, candu libertatea cugetului si a
opiniunei se incarcera, candu autonomiele tie-

riloru nu se respectia; in ast-feliu de impre-
giurari dicemu, si in fati'a evenimentelor ce cu-
triera Europ'a tota, si cari se potu estinde si pené
la noi, ca-ci si noi in Europ'a suntemu: nu cre-
demu ca ar' mai poté fi consultu a urmarí si-te-
m'a urmata pené acum. Pentru ca chiar' si candu
s'ar' ajunge scopulu, ce inse noi nu credemu nici-
odata, chiar' si candu s'ar' desnatiionalisa natiunile
nemagiare ale tieri, chiar' si candu aceste s'ar'
perde in morte spirituale: anca si atunci, la o
conflagratiune universala in Europ'a, esistenti'a Un-
gariei ar' fi mai seriosu de catu ori candu ame-
rinitata. Se nu desconsideramu legaturele de limba
si natiunalitate, ce natiunile nemagiare au cu ve-
ciniiloru loru de acea-si limba si natiunalitate; se nu
uitamu catu este de laitu, si catu e de inradeci-
natu sacrulu principiu alu natiunalitati in tote
poporele, incependu de la cele mai libere pené la
cele mai inslavite; si se nu ne facemu illusiuni
ca o natiune s'ar' poté sustiené lungu timpu prin
asuprirea altoru natiuni; cu atatu mai putinu se
credemu, ca o natiune ajunsa la consciinti'a na-
tiunale, fia ea anca si mai asuprita de cum este,
ar' poté vre-o data se se topesca in alta natiune,
mai alesu acata asupritori'a fiindu,

Scopulu ne este: salvarea patriei, autonomi'a,
integritatea si independenti'a ei; liberarea natiunei,
drepturile ei natiunale, si egalitatea ei cu tote ce-
le lalte natiuni asemeni libere. Interesulu ne
este: pacea, cultura si civilisatiunea. Midu-loclu:
dreptatea, bun'a intielegere, si nici-o suprematia.

Cum se adjungemu acestu scopu, acestu in-
teressu? Amu d'fsu: prin dreptate, buna intiele-
gere, si nici-o suprematia; cu bun'a, in dreptu,
si in catu vomu poté se nu ne luamu de capu.

Redati autonomiele tieriloru; restituiti-le pre
fia-care in autonomi'a si integritatea sa; lasati
corpurile omogene se se constituiesca in sine si
pre sine. Dreptulu istoricu adjutatu de dreptulu
naturei, o pretinde acata. Confederati-ve voi aceste
tieri intre voi aici acasa, si nu cautati mai nainte
confederatiuni afara de casa. Dar' era-si, nu con-
stringeti prin sisteme insuportabile ca o tiera, o
natiune se caute aliati, confederati afara de casa sa.

Recunosceti odata, macar in momentulu su-
premu, recunosceti drepturile natiunale, individua-
litate natiunale pentru fia-care natiune. Assecurati
acata, si garantati-o prin lege. Lasati pre fia-
care natiune se se guverne, se se administre, se
se cultive in limb'a sa natiunale. Nu dati unei na-
tiuni judecatori straini. Lasati pre fia-care natiune
se-si aibe instructiunea sa propria, fonduri, insti-
tute, academi, bance, si tote natiunale. Nu con-
centrati tote in beneficiulu, in favorulu unei sin-
gure natiuni, si in detrimentulu si defavorulu
toturoru celorlalte.

Dati libertatea si autonomi'a besericelor, ca
tote intr'o forma, un'a ca alt'a, fia-care pentru
sine, se pote gusta bunetatea guvernarei proprie;
si se pote dispune liberu si independentu despre
tote ce sunt ale beserice; nu constringeti ca o
beserica se merga la alta beserica, la sinodele al-
tei beserici, cu detrimentulu si cu periclitarea
esistentiei sale proprie; lasati si beserica, se-si
faca, se-si sustiena institutetele, si institutiunile sale.
Nu fortati, nici la vedere macar, ca religiosii
unei beserice, se observe serbatorile, seu disposi-
tiunile altei beserice.

Respectati libertatea individuale, si libertatea
civile universale. Lasati-i pre cetatiani se pote
forma intruniri; se se pote aduna si discute liberu
ori-ce cestiuni. Nu opriti libertatea cugetului, li-
bertatea opiniunei. Stergeti ori-ce lege de pressa;
stergeti cautiunile pentru ori-ce publicatiuni. Nu
opriti nici macar liber'a purtare a armelor. Li-
bertate si securitate personale in totu si preste
totu.

Codificati legi civili si criminali dupa spiri-
tulu timpului; intoorniti procedure cari se corres-
punda intereselor cetatianiloru, si se asecure ave-
rea si person'a loru. Tribunalele nu le centralisa-
ti; d'in contra facei aici descentralisatiunea cea
mai perfecta. Preste totu: lasati, ca fia care tiera
se si intomesca legile sale, tribunalele sale.

Lasati libertatea comerciului; stergeti tote monopoliele; reduceti contributiunile la adeverata proportiune intre avutu si seracu; reduceti contingentulu militiei; introduceti garda natiunale pentru fia-care natiune.

Astu-feliu credemu noi ca se va poté ajunge scopulu de integritate de tiera, de asecurare si independentia natiunale; si astfeliu se va consolidá interesulu, care este: pacea, buna-starea, cultur'a si progresulu.

Si candu-cu aceste incheiamu, apropiandu-se serbatorile nostre, venimu a dorí:

Cetitoriloru nostri, serbatori fericite.

Romaniloru reinviare, tarla si credintia in Romanismu.

Tieriloru romane, unire, independentia si consolidare.

Poporului romanu, suveranitatea sa.

Unguriloru, reintorcere la adeveru.

Poporeloru, infratire si iubire.

De pre campulu resbelului.

D'in 26. dec. nu a trecut neci una ziua, in carea se nu se fia intemplantu loviri si lupte mai mice pre teatrulu resbelului de la Vendome pana la Orléans; pana acum'a ofensiv'a fù luat totu-de-un'a de francesi, asié in 31. dec., candu avura mai multe loviri victoriose la Vendome si in directiune sudica de la Orléans. Aceste loviri sunt numai precursorii ofensivei, pre carea voiesce a o luá generalulu Chaney, indata ce armat'a lui, intarita prin trupele d'in taber'a de la Conlie, si-va fi realizatu mersulu sêu strategicu. E probabilu, cã luptele cele mai de aproape, cari se ascepta in partea acést'a a teatrulu de resbelu si in tienutulu sudu-osticu alu Francei, se voru intemplantu in unulu si acelu-a-si tempu.

Relativu la evenimentele ce se preparu pre teatrulu sudu-osticu alu resbelului, cetimu in una epistola d'in Bern, datata d'in 28. dec., urmatoriele notitie interesante: „Dupa scirile private d'in Besançon, sosite in Pruntrut, se constata, cã unu corpu de armata francesu, constatoriu aproape d'in 25,000 fetiori, inainteza preste St. Hypolite, Audincourt si Bourgogne, de-a-lungulu confinieloru elvetiane, cãtra Belfort, pentru ca se elibereze acést'a fortaretia. In urm'a acestei miscari de truppe, in apropiarea confinieloru elvetiane se ascepta una lupta, la carea, dupa ce au primitu intarire si generalii nemtiesci Werder si Treskow, voru participá aproape la 50—60,000 fetiori. Dupa diuariulu „Gazette Jurassienne“, nemtii au facutu la Grandvillars unu redutu, pre care l'au inarmatu cu 12 tunuri, si comandantele trupelor de la Belfort a emis un ordinatiune, conformu carei-a canalulu d'intre Dannemarie si Montbelliard se pote trece numai pre la Exincourt si Valdien.“

Unu telegramu d'in Bern, datatu d'in 3. ianuaru, comunica: D'in Pruntrut au sositu urmatoriele sciri: In 1. ian. avù locu una lupta la Abbevillers si Croix. Francesii sunt in retragere. 200 fetiori d'in corpulu „Vengeurs“, fiindu-prinsi de trupele elvetiane, petrecura noptea aicea. In 2. ian. se intemplantu una lovire violinta la Delle. Sciri mai detaiate lipsescu inca. Grosulu trupelor elvetiane statiuná la Boncour.

FOISIORA

Despre istoria mai noua si mai alesu despre istoria aniloru 1848 si 1849.

(Discursu tianutu de Georgiu Baritiu in sedintia publica d'in 14/26. Sept. a societatii academice.)

(Urmare. *)

Aici, si fara voi'a nostra, ni aducemu aminte de unele scene d'in istoria bizantina.

In an. 919 de la Is. Chr., Simionu, imperatulu Bulgariloru si alu Vlacheloru (Romaniloru), batendu-ostea imperatulu greco-romanu, ajunsese era-si pana la Constantinopole. Imperatulu grecescu Romanus Lecapenus, carele mai inainte de a se inaltia la tronul fusesse navarchu, adeca admiralu preste flot'a d'in Marea-Negra, vedindu-se in pericolu de a perde tronulu si, pote, chiaru vietia, in locu de a luá mesurile cele mai aprige pentru apărarea capitalei si respingerea inamiciloru cu braci armatu, se imbraca intr'unu vestmentu, carele fusesse pusu la icona pre-curatei fetiore, in beserica s. Sofie, si asié ese d'in cetate, tare in credentia, cã imperatulu Simionu, avendu respectu de acelu vestmentu sacru, nu va cutezá se i face vre-unu reu, si cã elu, Romanus, l'va induplecá la conditiuni cãtu se pote mai favorabile. Si-pote imaginá ori-

*) Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

D'in Corbeil se scrie diuariulu „Nat. Zig“, cã corpulu generalulu Tann se va rechiamá de la Orléans, unde se afia de presinte, la Corbeil; de ora-ce, in urm'a lupteloru violinte cu armat'a francesca de la Loir'a, s'a aretatu necesitatea, d'a reorganisá trupele contopite. Corpulu numitului generalu numerá la inceputu 32.000 fetiori, era asta-di e redusu aproape la 15.000.

Diuariulu belgianu „Indépendance belge“ publica urmatoriu telegramu, primitu d'in Lille, cu datulu 29. dec.: „Armat'a de nordu si-tiene pusetiunile sale in ordine buna.“ — Diuar'ulu „Echo du Nord“ comunica: Inimiculu facù in 28. dec., cu poteri considerabile, una demonstratiune contr'a cetatii Cambrai. Cetatea e pregatita la resistintia. Materialulu de la gar'a cãlii ferate de acolo fù transportatu la Busigny si Maubeuge. — 2000 prusi tienu ocupata cetatea St. Quentin. Commissariulu generalu comunica, cã armat'a si cartirulu generalu au decisu a se luptá pana la estremitate. — Generalulu Faidherbe si-escuta planulu sêu. — Inimiculu nu se afia in Arras. S'au vedutu numai cãti-va ulani in departare de 12 kilometre de acolo.

Soirile francesce despre parasirea Dijon-ului d'in partea generalulu Werder, si despre retragerea lui la Vesoul, se constata acum'a si de diuarielle nemtiesci. Anume: diuariulu „B. L. Zig.“ scrie, cã retragerea generalulu Werder s'a inceputu marti, in 27. dec., si s'a continuatu mercuri, in 28. dec. In Dijon remasera, d'intre nemti, 700 vulnerati si morbosi. D'in 28. dec., cartirulu generalu alu lui Werder se afia in Vesoul.

Relativu la evenimentele de pre teatrulu sudu-osticu alu resbelului, primiramu urmatoriu telegramu d'in Zürich, datatu d'in 4. ian.: „Generalulu Treskow, care aveá missiunea d'a impedeá armat'a francesca in inaintarea sa spre Chalet d'Isle, fù respinsu la Tavay. Elu si-aduna trupele sale sfarimate si acopere drumulu ce conduce la Belfort. — Fortaretia Belfort respinse de nouu unu atacu combinatu alu trupelor nemtiesci, cu care ocaziune prusii perdura mai bine de 2000 fetiori.“

Unu telegramu oficialu d'in Bordeaux, datatu d'in 3. ian., comunica: „In tienulu Loirei se intemplantu in 31. dec. mai multe loviri. Una colona francesca exploratoria, tramisa d'in Baroche-Guet cãtra Courtaulin, persecutá una colona prusesca, carea lasá dupa sine 65 morti. Calaretii d'in Algeri'a avura, in 1. ian., una lovire gloriosa la Laerdin, in decursulu carei-a avangardele inimice fure respinse de la Longpère si St. Armand. — Francitireurii d'in Lyon atacara, in 2. ian., pre inimiculu la Chans, lu batura si persecutara 10 kilometre. Inimiculu perdù 100 morti, era francesii 11 fetiori.“

Dupa scirile oficiali d'in Bordeaux, datate d'in 4. ian., generalulu Faidherbe comisia guvernului urmatoriele: „La Vapaume se intemplantu, in 3. ian., una lupta, carea durá 12 ore; prusii fure respinse d'in tote pusetiunile si satele, suferindu perderi enorme; perderile nostre sunt seriose.“ — Dupa scirile d'in Dijon, datate d'in 3. ian., unu batalionu de garibaldiani batù la Saulieu una colona prusesca, constatoriu d'in 800 fetiori.

Unu telegramu prusescu d'in Versailles, datatu d'in 3. ian., comunica: Trupele prusesce ocupara ieri la media-di cetatea Mezières; facuramu

cine, cã ce sentiminte voru fi predominu in acele-a momente in peptulu lui Simionu, cum adeca despretiulu si compatimirea si-succedeau un'a la alt'a. In fine, Simionu dede gratia lui Romanus Lecapenus si greciloru lui.

Pana la caderea Constantinopolei in mânele turciloru, intemplantu in an. 1453, cerculá intre greci una profetia, care tinea, cã turcii, voindu se ocupe cetatea lui Constantinu, voru inaintá, combatendu, pana in mediuloculu ei, si anume pana la column'a lui Constantinu. In acelu momentu, unu angeru d'in ceru va descinde armatu cu una sabia, o va dá in man'a unui omu sermanu si micu, carele va fi siedindu pre pedestalulu columnei si-i va dice: „Apuca acést'a sabia si resbuna pre poporulu lui Ddieu!“ Atunci, vedendu turcii acea minune si, spaimantandu-se forte, o voru luá la fuga, era apoi grecii, luandu-se dupa d'insii, i voru scote d'in tote tieriele ocupate de ei, d'in tota Asia mica, si-i voru alungá pana la fruntaria Persiei.

In locu se se intemple acea minune inventata de profeti mintinosi, adeca de cãrlatani codardi, s'a intemplantu, d'in contr'a, mai multe lucruri pre-omenesci, intre cari istoria renumera si unele tradári spurcate si satanice grecesci, era sultanulu Mohamed II. se inaltia pre tronulu imperiului fundatu de unu Constantinu I. si perdutu de Constantinu Palaeologulu.

Éca, domniloru, ceea ce trebe se iè in consideratiune istoricii nostri in faptele generatiuniloru, cari se trecu: educatiunea bizantina si politic'a bizantina, a carei

mai bine de 2000 prisionieri, intre cari 98 oficieri, si ocuparamu 106 tunuri si una multime de victualie.

Representatiunea

diecesei gherlane in caus'a dreptulu de alegere.

Nr. 2825/1750.

In altu ministeriu reg. ung. de cultu si instructiunea publica!

Tenacitatea si firma adhesiune a poporului romanu cãtra relegiunea sa, imbracata in vestiminte stramosiesci, care sunt: ritulu, disciplin'a si dreptulu sêu propriu canonicu, e o inasuire eredita de la strabuni; nici e mirare, cã-ce relegiunea i-a fostu scutul in tempurile cele mai viforose, i-a fostu mangaierea in tempurile cele silnice, i-a fostu drapelulu, sub care totu-de-un'a eroicu s'a luptatu: d'in aceste incidente cu usiuretate se explica acea zelotipla, care s'a portatu in privintia beserice sale autonome; nici a suferitu vre-odata fara a inaltia tpeptulu sêu, si a respinge cu taria ori-candu s'a incercatu vre-una mana inimica a o lipsi de aceste nepretiabile ctenodie, ba a fostu gat'a a-si pune si vietia pentru sustinerea autonomiei beserice sale. — D'in acestu punctu de vedere plecandu, acestu poporu, in legatura cu clerulu sêu, si la anulu 1700, candu s'a faptuitu pactulu uniunei cu beserica apusana, limpede a espresu, cã numai in patru puncte face uniunea, era autonom'a beserice sale a voitu se remana in virginitatea sa, si veri de cãteri contrarii acestei autonomii au atentatu ce-va in contr'a de a face schimbãri, sêu ce-va nou a introduce, acele innoiri cu taria a le respinge s'a nesuitu, martora este istoria besericesca a eclesiei nostre, a intemplanteloru acestor'a, cum si acelu-si evenimentu, cã sturbarea automiei se considerá de sturbarea religiunii in-se-si. D'in indemnulu acestei zelotipla cãtra ritulu si disciplin'a sa orientale vine si asta-di acestu cleru si poporu d'in diecesea gherlana, si si-inaltia graiulu sêu cãtra excelsulu ministeriu cu tota subditel'a si devotiunea, vedendu in nimicirea dreptulu de a-si alege episcopu atacatu si periclitatu acelu ctenodiu natiunale, care ia sustinutu natiunalitatea, care dreptu l'a avutu ab immemoriali, si suplica rehabilitarea lui d'in urmatoriele motive:

1. Dreptulu de a-si alege pre archipastoriulu sêu e antiq, asié d'icundu coevu cu beserica orientale, care si inainte de unire si dupa s. uniune l'a eeserescu, care dreptu nu s'a pututu sterge nici cu restaurarea metropolei, candu partea cea mai insemnata si mai mare a acestei diecese l'a eeserescu, nici acést'a diecesa, cu radicare celoru doue episcopate, a Gherleisi a Lugosiului, se pote cugetá in acestu dreptu alu sêu a fi impedeata dupa dreptulu sêu celu autonomiu canonicu, nici pote se formeza denumirea antaiului episcopu la acést'a diecesa gherlana una consuetudine juridica in prejudiciulu dreptulu de alegere preavutu, de ora-ce acést'a denumire fù si e de noi considerata ca unu casu exceptiunale; nici credemu, cã Majestatea Sa apostoliculu nostru monachu a intentiunatu abrogarea acestui dreptu, si acést'a cu atãtu mai vèrtosu, cã-ci Majestatea Sa, cu ocaziunea incoronarei sale de rege alu Ungariei, gratiosu a si asecuratu prin juramentu respectarea si sustinerea privilegieloru si drepturiloru civiloru sêi d'in regulu Ungariei.

2. Acestu cleru n'a intrelasatu dupa resuscitarea acestoru doue episcopate, alu Gherleisi si alu Lugosiului, vedendu-se cu dorere alcidiatu in dreptulu sêu autonomiu prin denumirea antaiului episcopu de pia memoria

note caracteristice sunt: aurulu, umilirea sub tote forme si in tote variatiunile sale, mintiun'a si lips'a de curagiu barbatescu. Grecii d'in Elad'a noua, in sbucimaturele loru pentru libertate, au intieles unde jace reulu si pericolulu pentru ei, au rupt'o cu politic'a bizantina si cu toti adeptii ei, si o combatu totu cu acele-a arme, cu cari combatu ei si politic'a iesuitica occidentala.

Daca in actiunile de la 1848/9 ale moldavo-romaniloru, a predominu si a datu directiune la multe lucruri, educatiunea si politic'a bizantina, apoi despre romanii transilvani si ungureni se pote sustiené, cu totu dreptulu, cã la ei in acei ani epocali mai lipsea inca orice educatiune si prudentia politica, pre care d'insii pana atunci nu avasera de unde se si-o castige cu neci-unu pretiu. — Asié dara, actiunile loru erau mai multu rezultate ale unoru teoríe castigate d'in carti, era actiunea gloteloru purcedea numai de la unu instinctu naturale, inca necorruptu, cum si de la traditiunile, cari se pastrasera d'in generatiune in generatiune. — Dara teori'a pre terenulu politicu insiela pre toti acei'a, caroru li lipsese cunoscintia practica de omeni, de faptele si de patimele loru, era instinctulu sanetosu ne ajuta ca se presentimu reulu, elu inse nu ne invetia, cum se-lu si infruntãmu si se-lu paralisãmu; cã-ci, ca se evitezi reulu, se cere mare prudentia si spiritulu de prevedere, era ca se-lu infrunti, trebe se fii, pre langa prudentia, armatu si cu-curagiu insuflatoriu de respectu. Apoi pre langa tote aceste-a, averea, ori lips'a de mediu

demnu Ioane Alexi, a recurge la inaltele locuri si la Majestatea Sa, preagratiuului monarohu si rege alu nostru, pentru revindicarea dreptului s'au autonomice indata dupa moartea prelaudatului s'au archiereu, pentru ca se nu se induca in beserie a sa imediata denumirea episcopului incompatibile cu autonomi'a preavuta, ba prin bulele Pontificie garantata.

3. Schimbarea ac'est'a, introducundu-se in beserie a nostra dreptulu de denumire imediata a episcopului in locul alegerei, una asemene dispusetiune ar' causá amaritiune generale in totu sufletulu romanu si ar' silí pre cei gr. catolici a rumpe unirea cu beserie a apuséna, si a se alipi in cele besericesci de majoritatea fratiloru s'ei de unu sange si de unu ritu, prin care s'ar' debilitá catolicismulu spre resaritu si nordu, care intentiune a o avé gloriosulu si apostoliculu nostru monarohu si rege nici indreanimu a o presupune.

4. Beserie a nostra a avutu dreptulu s'au constitutiunale ab antiquo, ba si sub principii acatolici a fostu garantatu prin lege, nu potemu nici decátu crede nici cutediámu a presupune, ca apostoliculu si gloriosulu nostru monarohu si rege alu Ungariei se intentiuneze abrogarea dreptului de alegere, care se tiene de constitutiunea beserice nostre, dar' nici nu vedemu scurtatu dreptulu majestaticu intru ac'est'a, candu, d'ntre 3 candidati alesi de cleru, pre unulu gratiosu lu denumesc de episcopu, prin urmare se voiesca a impededá organismulu nostru confesiunale, de care se folosescu alte confesiuni crestine d'in regatul Ungariei, ba chiaru si filii lui Israelu, in organizatiunes loru interna besericesca si scolastica.

Inaltu ministeriu ! Basati pre aceste motive, acestu cleru si poporu romanu, intentiunandu prosperarea sa, prosperarea religiunei, a s. uniuni si prosperarea patriei, n'a intrelassatu a recurge la inaltulu tron indata dupa promoverea preavutului s'au episcopu Dr. Ioane Vancea, promovatu prin dreptulu alegerei la scaunulu metropolitianu alu Albei-Iulie, pentru rehabilitarea dreptului s'au preavutu, de a-si alege episcopu in ac'esta diecesa a Gherlei; inse, neprimindu pana acum'a nici o resolutiune, de nou indreanescu acestu consistoriu plenariu, prin reprezentantii s'ei, pentru binele si infflorirea religiunei pre-umilitu a recurge d'in momentele pretinse, si a se rogá pre-umilitu, ca inaltulu ministeriu se binevoiesca nu numai a ne aperá si a ne sustiene in dreptulu ereditu dela mosii si stramosii nostri, dar' si a esoperá dela Sacratism'a Sa Majestate imperatulu si regele apostolicu, ca cátu mai curundu se ne potemu affá in placut'a pusetiune de a ne alege noi inisi-ne episcopulu nostru, dupa datin'a observata la alegerea episcopului Fagarasiului, si gratiosu a ne sustiene si aperá dreptulu si constitutiunea fundamentale a beserice nostre gr. catolice.

Cu profunda reverintia si filiale devotiune perseverámu.

Datu d'in siedinti'a consistoriului plenariu, tienuta in Gherl'a, in 24. novembre 1870. „G. T.“

Romani'a.

Adunarea Deputatiloru.

Siedinti'a de la 5. decembre 1870.

Siedinti'a se deschide la 12¹/₂ ore, sub presiedinti'a dlui G. Costaforu.

Dupa aprobarea sumariului siedintiei trecute, se citescu comunicatele ordinare ale dllei. — A sup'ra proiectului de lege pentru procedur'a electorale, se facu ore-cari discusiuni, la cari s'au parte d. Aristide Pascalu

loce materiali, inca cumpanescu in modu decisivu in cele mai multe actiuni.

Romaniu transilvani, impinsi de fanaticii loru adversari in guer'a civile, carea in Transilvani'a se incinse mai tardfu decátu in oricare alta parte a imperiului austriacu, afara numai de Galiti'a, se aruncara in ac'esta cu unu numeru abié de 1300 pusce vechie, cu cáte-va mie de lánce si cu una sumasiura de vré-o siepte mie florini mon. conv., care, intre alte impregiurári, neci cá ar' meritá, ca se mai fia memorata. Apoi si ac'esta suma se adunase d'in colecte, éra dupa aceea, partea de bani cáta fusese in argintu greu, la retragerea d'in 11. martiu 1849, remase in Sabiuu, unde se si perdú fara urma. Tote cele-l-alte spese ale guerei civile remasera incarcate pre umerii poporului si pre ai unoru particulari devotati cu totulul causei sante, emanciparei si libertáti nationale. Intemplatu-s'a nu una-data, ci mai de multe-ori, in mai multe párti ale tieriei, cá inisi-si prefectii si tribunii esiau la bataia, fara a luá cu sine macaru una cogia de pane, éra combatentii gregari, cari aveu pusce, numai candu stáu facia cu inimiculu, observáu, cá li lipsesce s'au pulbere, s'au si una' si alt'a. Erá ore ac'est'a prudentia si prevedere?

Este pre-adeveratu, cá-ci e constatatu cu documente neresturnabile, cá generalii austriaci, indata de la novembre 1848 inainte, au insielatu de cáte-va ori pre romani, si comandantele en chef bar. Antoniu Puchner in ac'esta si luna a poruncitu comitetului romanescu d'in Sa-

ca propunetoriu, d. Vernescu si Voinovu. Discusiunea se termina prin votarea urgentiei a sup'ra luárii lui in considerare. — Deputatii apoi, dupa invitarea d'in partea presiedintelui, trecu in sala vecina spre a ascultá una comunicatiune secreta d'in partea biroului.

La redeschiderea siedintiei, d. Campinénu staruiesce a se pune la ordinea dllei verificarea alegeri loru d'in Argesiu, cá-ci e justu ca, de ora-ca adunarea s'a ocupatu cu verificarea alegerei coleg. III d'in capitala, se se ocupe si cu ac'esta alegere. — D. Primu-ministru propune a se terminá adres'a ca respunsu la mesajulu tronului, dupa care apoi se va urmá ordinea dllei formata de birou, si in care se cuprinde si verificarea ac'est'a si interpelárele. — D. Costaforu, presiedinte, sustiene cá la Pitesci n'a fostu alegere, si adunarea n'aré de cátu se declare colegiulu vacantu, fara a se mai face lungi discusiuni, cari aru rapí tempulu adunárii.

D. Fleva, raportorele comisiunii insarcinate cu redactarea proiectului de respansu la discursulu tronului, dá citire proiectului de adresa, dupa care adáuge cáte-va explicatiuni a sup'ra modului redactárii, indicandu, cum comisiunea a insarcinatu mai antái pre d. N. Ionescu cu redactarea acestui proiectu.

D. primu-ministru Iepurénu declara, cá d-loru, ministrii, dau tota autoritatea adresei, ori-care ar' fi redactiunea si modulu de redactiune intrebuintatu de comisiune; destulu cá ea se presinta nu d'in partea unui singuru membru, care a redactatu-o, ci d'in partea intregii comisiuni. I. voru dá tota solenitatea si tota gravitatea ceruta de deputati, si mai alesu de d. N. Ionescu. Adres'a s'a publicatu prin Monitoriu. Lumea se intréba: Ce colore are adres'a? E palida s'au aspra? Dsa o gasesce demna de adunare, care, in consciinti'a drepturiloru acordate ei prin art. 98 d'in Constitutiune, si-escerita aceste drepturi a sup'ra ministeriului, prin controlarea faptelor lui. D. primu-ministru dice, ca n'are schimbári de propusu, dar' inse voru cere cáte-va modificári la unele pasagie, totu-si nu una schimbare radicale, ci modificarea unoru frase, ér restulu, guvernulu lu primesce ca bunu, in sensulu cum e redactata adres'a. Terminandu, dsa roga a se inchide discusiunea generale

D. Negrutu constata, cá tonulu in care este redactatu proiectulu de adresa este moderatu. Cu tote astea ar' dori se propuna una modificare la primul paragrafu. Dupa dsa, cuvintele „fi siguru Maria Ta, cá pre terenulu constitutiunale vomu fi de acordu etc.“, ar' fi unu felu de reserva si de neincredere adresata d'in partea camerei, cá-ci ar' lasá se se presupuna, cá tronulu nu lucreza pre terenulu constitutiunale.

Se inchide discusiunea generale.

Se pune la votu, prin bile, luarea in considerare a proiectului de adresa, si se primesce aproape cu unanimitate.

Se deschide discusiunea pre articole.

D. raportore Fleva dá citire primului paragrafu d'in adresa.

D. Dem. Ghica Comanescénu, vorbindu asup'ra primului paragrafu, propune a se schimbá cuvintulu „democratice“ d'in pasagiulu „institutiuniloru liberale si democratice“, pentru cá ac'esta expresiune ar' lasá se se intielega, cá adunarea are neincredere in sistemulu monarohu de adi, pentru cá acestu cuventu este una tendintia d'a resturná starea actuala de lucruri, ar' fi se schimbámu regimelu monarohu sub care suntemu asta-di, si dsa crede, cá biin, ca se desarme pre totu poporulu, „pentru-cá“ diceá elu in un'a de dlle la sine a-casa, „tier'a e pacificata cu singur'a exceptiune a districtului secuiescu Trei-scaune;“ apoi mai adáuge, in termini categorici, cá elu nu va mai suferi repressalie d'in partea romaniloru, ci cá este determinatu a deturná una parte a tunuriloru in contr'a loru. Ac'esta scena, la care adstete comitetulu intregu, s'a intemplatu, mi se pare, a patr'a dí dupa bataia de la M. Osiorheiu.

Ore inse pentru-ce romaniu transilvani si-supusesera vointi'a loru asié neconditiunatu la vointi'a generaliloru austriaci, si-si legasera destinele loru de ale armatei austriace? Ac'esta intrebare este de una importantia imensa, pre care istoriculu va fi obligatu a o cercetá d'in tote laturile, cu luarea in consideratiune a trecutului istoricu, cum si a totoruru impregiuráriloru si a intregii situatiuni, in care se affá in 1848[9] atátu marele principatu alu Transilvaniei, ca tier'a autonoma, cátu si natiunea romanescá, carea apucase a-si proclamá ea inisi-si independenti'a sa nationala. Fostu-a acelu devotamentu neconditiunatu alu romaniloru transilvani cátra imperiu si dinastia una virtute civile, fica a convictiunei, s'au unu calculu de prudentia, s'au una errore, s'au, cum tienu magariu, una adeverata tradare si perduallione (proditio et perduellio)? La ac'este-a intrebatiuni trebuie se se deé neapertu unu rest usz limpede si categoricu, cu atátu mai vértosu, cá-ci se ti bine domniloru, cá tienut'a d'in 1848[9] a romanoruu

nimene nu vré ac'est'a, fiindu cá nici unu deputatu nu e antidinasticu.

D. Petru Gradisténu nu vré se se banniesca anim'a camerei vis-a-vis de tronulu, cá-ci elu este d'in anim'a natiunii alesu; dsa sustiene a se manu-tiene cuvintele „institutiunile liberale si democratice“, pentru cá democrati'a forméza tari'a unui tronulu: numai la umbr'a ei tronulu se va poté desvoltá, si inisi ac'esta camera este animata de sentiminte democratice. — D. primu-ministru, Iepurénu, aréta, cá guvernulu considera ac'esta frasa ca admisibile. Cátu despre dinastia, ea este tare candu e alésa, si diversiunea ce este in Francci'a, si care a ruinatu-o, provine numai d'in nestabilitatea de idee.

Se pune la votu paragrafulu antái si se primeace. — Se citece paragrafulu alu douilea si se admite fara discusiune. Se citece paragrafulu alu treilea.

D. M. Cogalnicénu multumescé comisiunei pentru redactiunea acestui paragrafu, care exprime pre deplinu politic'a ce trebuie se portámu, mai alesu cu ocaziunea conflictului d'ntre doue poteri vecine cu hotarele nostre. Prin elu se aréta respectulu tratatelor, pre care trebuie se le padímu si aperámu, ca bas'a autonomiei nostre. Intréba inse respectuosu pre ministrulu de esterne, daca la conferintia de la Londr'a se agita si cestiunea Romaniei, cá-ci in circularea principelui Gortschakoff se vorbesce de unire si domnulu strainu. D-lu ministru a datu instructiuni agentiloru? Bine este apoi ca agentii nostri se nu fia toti la locul lor? Degiá ei s'ont restrinsi. D. Steege are atátea merite, dar' si atátea ocupatiuni: d. Steege e retienutu la Berlinu cu ultim'a functiune de drumu feratu. Dar' la Vien'a? Dar' la Petruburg? Nu face cestiune de partitu, ci cestiune natiunale: e vorb'a de drepturile Romaniei, la care a lucratu una generatiune intréga. Roga dar' pre guvernulu se nu iée nimicu asup'ra in asemenea cestiune, fara de tier'a.

D. ministru Carpu raspunde, cá d. Stratu este actualminte la Londr'a. D. Steege acum se affa la Vien'a, cá-ci afacerile de la Berlinu se esecuta in modu interruptu. Cátu despre agentulu de la Constantinopole, in curundu se va publicá numirea unei nooe persone. Pentru a dou'a intrebare, nu intielege de ce d. Cogalnicénu a presupusu, cá guvernulu va lucrá in contr'a repesentatiunii natiunale. Nici unu ministru nu pote avé anim'a sa de cátu unde e a tieriei.

D. N. Ionescu id cuventulu ca se si-esprime opiniunile individuale numai. D. ministru de esterne n'a respunsu la cestiunea, pusa de d. Cogalnicénu pre unu nivelu asié de susu. Mesagiulu declara relatiuni amicale. In respunsu ce se dice? Nu potemu noi criticá vorbele mesagiului, in urm'a fulgerárii de la Petruburg; Camer'a cu ministeriulu trebuie se fia de acordu; nu intrebade ce nu sunt agenti, cá-ci soie cá ei voru stá pre la usiele diplomatiloru. Unu singuru agentu e acreditatu, celu de la Constantinopole, si nici ac'esta nu e stabile, si tocmai in aceste momente. Cátu despre agentulu d'in Londr'a, nu sciú — dice — daca elu are locu in conferintia spre a discutá cestiunile nostre, de n'amú avutu mai antái intielegare cu Port'a, cá-ci politic'a anglesa tiene la Porta pre multu. Vré se se amagesca in ac'est'a; dar' cu ce garantéza d. Carpu, cá d. Stratu va isbuti mai bine aci de cátu in pacificarea occidentului? (aplause.) Asiu dori cá d-lu Carpu se deé esplicári mai categorice, mai clare cátra repesentatiune, care cu trepidantia aborda ac'esta cestiune. Raspunda d. ministru: suntemu noi si adi in bune relatiuni? Me temu se nu vedemu fapte indeplinite de alte guverne, si noi se rabdámu pre urma. Roga dar' pre d. prim-ministru se complete inaperienti'a colegului

transilvani a costatu sange forte multu si forte scumpu. Ca se tacemu asta-data de atátea dieci de mie de omeni uciai de un'a si de alta parte in bataie formali, innegati in riuri, aruncati in flacarele orasielor si satelor conflagrate, relevámu aici numai unele cifre, dupa noi forte instructive, pentru-cá ele cuprinde pre acei locuitori ai Transilvaniei, caroru-a li se luá viet'i'a nu pre campulu de bataia, nu in lupta drepta, neci cu ocaziunea conflagrarei locuintieloru omenesci, ci in cursu de cáte-va lune, pre candu tier'a, aca nu tota, dara totu-si partea cea mai mare, petreceá in armistitiu si in acceptarea evenimentelor, cari se preparau, éra auctoritatile publice functiunau ca-si in tempu de pace. In acelu intervallu au fostu condamnatu la morte si esecutati, cátu prin asié numitele tribunale de sange s'eu tribunale martiali, cátu éra-si prin prefecti, subprefecti, oficiieri de insurgenti si cáti-va aristocrati, 4884 persone. D'in ac'este-a au fostu dupa natiunalitate 165 magiari, 252 sasi, 4425, dicemu patru mie patru sute doue-dieci si cinci romani, éra 72 de alte natiunalitati. Preste ac'este-a, in 24. octobre 1848, au mai peritu la orasiulu Deesiu 24 inisi, a caroru natiunalitate fusese trasa la indoiele, mai tardfu inse a esitu cu destula probabilitate, cá si acei-a au fostu romani.

(Finea va urmá.)

său în răspunsul ce va da. Va vota paragraful d'în adresă, dar, dacă guvernul nu va răspunde, va rămâne mahnit, că vocea țierei nu a fost ascultată. Fără concursul națiunii nu va avea autoritate politică guvernul. După vorbele d-lui Cogalnicu se îngrijesc și cere, ca guvernul să-și formuleze conduită, ca să știe lumea că guvernul e susținut de țiera. Promite totu concursul său, dar cere explicații franceze.

D. ministru Carpu nu credea, că va fi acuzat de inesperienza, pentru că n'a vrut să vorbească de lucruri neterminate încă. În mediulocului resbelului între Franța și Prusia a dat o notă a ministerului imperiului rusu. Prima întrebare ce se prezintă era, dacă noi eram implicați în chestiune; a doua parte a discuției era modul cum s'a primit chestiunea în Europa, care s'a decis a se potoli prin una conferință. De aci se naște întrebarea, dacă la acea conferință trebuie să luăm parte și noi. Conferința nu s'a intrunit. Nu i se poate cere dar' un lucru care se face mai târziu. — Nu știe dacă agenții noștri voru avea sau nu votu, dar în chestiunea orientului, Romanii va avea totu-de-unu votu și elu trebuie respectat. Cătu despre d. Stratu, d-lui se dătoare în mare parte renunțarea Principelui Leopoldu la coroana Spaniei (răsete).

D. Cogalnicu spune, că în cuventul cu frica. N'a înțeles a face v'ro dificultate, nici a atinge v'ro putere. D. ministru nu i-a răspuns la întrebarea ce i'a făcutu, er' candu-i-o răspunde, va tacé și va rogă adunarea să taca, să închida discuțiunea. Eră peste hotare, candu începuse resbelul european. Camera se ocupă de chestiune, și dăde un votu, rostindu-se pentru un'a d'în poteri. Nu osindese cuvintele duse de dlu Carpu cu acea ocaziune, nici n'a risu ca alții de declarațiunea, că a datu ordine d. Stratu a aduce pace în conflictul european. Cătu despre declarațiunea, că d. Stratu a făcutu pre principele Leopoldu să renunțeze, se înșela d. Carpu. Alte chestiuni l'au făcutu să renunțeze, er' nu d. Stratu. În notele dlui Gertschakoff se dăce, că în Principate s'au făcutu revoluțiuni, cari au calcatu tratatele. S'a dăsu, că Unirea a fostu una pasiune. L'a durutu la anima audindu această, că ci mare parte d'în viața s'a sacrificatu-o Unirei. S'a mai dăsu în acele note, că Romanii va luă unu rolu nepotrivitu cu teritoriul său. L'a durutu anim'a. N'a venit cu notele d'în cartea roșă să vorbească a supr'a politiceii esteriore, și această a făcutu-o d'în patriotismu, a făcutu-o d'în prudenția. Trebuia ca guvernul să convoce camera în conflictul european, ca să lucreze cu țiera — fia democrați, fia aristocrați! Datu-a ministrul ordine să se spună, că Unirea a fostu una idee apriginită de guvernul Rusiei chiar prin regulamentul organicu? Acele trei note ale lui Gertschakoff miscatu-l'a pre d. ministru? Ele facu procesul regenerării României, și ministerul trebuia să întrebe și pre betranii cari au lucratu pentru Unire și cari n'au pusu încă pitiorul în momentu. Mare răspundere si-ide în asemenea grave ocaziuni cei ce se credu în stare a conduce singuri Romanii. Roga pre ministru a crede, că la Londr'a se pote trată și altu ce-va afara de neutralitatea noastră. Gandesca-se la răspunderea ce si-va luă, candu voru veni faptele implinite de care a vorbitu dlu Ionescu. Suntemu mici, dar' totu se cuvina să vorbim, prin aginti; totu să lamurim, că tratatul de la Parisu a consacratu Unirea, că ea e unu faptu d'ritu și voitu de națiune, și că Austri'a inșe și a confirmatu-o. D. Beust, carui-a multimesce, a speratu tratatul de Parisu si drepturile României. Interesul țierei e aci d'a nu cere nimicu altu-ce de cătu ce ni s'a datu prin tratatul de Parisu.

D. N. Ionescu n'are de cătu a face una modestă obiectiune: d. Cogalnicu admite, că votul expresu de camera pentru simpatieile sale către Franța a fostu una imprudenția. Domni'a sa crede că a fostu de una mare prudenția acelu votu. D. Cogalnicu n'a protestatu contr'a lui și, aci d. Cogalnicu pre de una parte critica votul, er' pre de alt'a n'a protestatu de mai înainte, slabindu cu modul această votul camerei. Cum va avea valoare dar' voturile noastre, dacă inși-ne le criticăm? Ideele răspundite de unele diuare, de una parte de presa, pentru regatu, pentru independenția, să se constate, că țiera le repudieza (vive aplause.)

Aceste aplause me incurgia. Să luăm lucrurile în realitate. Candu aci ni s'areta una coroană regală pentru principele nostru, me temu că acestu dar' va fi pre greu de umerii noștri. Să nu venim a ne modifica votul, că ci ar' fi să schimbăm după cum cutare său cutare învinge, și această e nedemnu de noi. Sangele ne ferbe, candu vedem Franța incalcata (vive aplause). Nu vomu da guvernului ocaziune a multumi celor ce au zdrobitu Franța (aplause). Vomu fi mai tari modesti, de cătu fanfaroni. Să observăm tratatele, să ni pădăm drepturile prin tote mediele, prin canalul agintelui de la Constantinopol. Să manu-ținemu integritatea, inșe cum e bine, nu ca canele d'în fabula, să perdem și ce avem, pentru ca să apucăm ce-va mai mare. Bine dar' a făcutu camera, și, repudiandu aci coroană regală, stămu în politică națională a lui Ștefanu celu Mare, care, candu si-a pusu coroană pre capu, știa și elu ce este una coroană,

de-si eră pusa de man'a lui. Ca să sfiriesca, d. N. Ionescu vr' să constate, pentru cei ce au susținut contrariul, că și noi în trecut am avut dinastia și monarcia: ea se conserva și până aci la plugu, și această o știu cei ce cunosc cu căta santienă familia satenului romanu conserva până aci această datină. N'avem dar' nevoia să ni se propage dinastismul (aplause). Candu Europ'a va vedé, că aci e una națiune care are incredere în reprezentanți, că merge bine, Europ'a va vedé că aci e una națiune jună și nobilă. Acestea dorește a le adoptă guvernul, și omulu, pre care voiesc să-lu tramita ca aginte la Constantinopol, să roga, a fi alesu astu-felu în cătu să merite increderea țierei.

D. Iepureanu, primu-ministru, spune, că guvernul nu s'a închinatu învingătorului, candu prin mesagiu a reînviat simpatieile camerei. La Constantinopol se dăce că suntemu unu Statu slabu și i s'a răspuns persoanei care avea această convorbire, că tocmă acea slabiciune face țaria noastră. Cu ocaziunea conflictului escatu prin not'a Rusiei, guvernul s'a adresatu la Porta, și chestiunea nu este privitoria de cătu la Marea-Negră. Nu crede că vomu fi consultați de Europ'a, de areopagulu european, și crede ce-va presumpțios a radica și noi vocea.

D. Cogalnicu a mai vorbitu despre Unire și principele strainu, atinse de not'a Rusiei. Poterile straine au răspuns singure la această; că nu numai că această unire este consacrată, dar' că nici un'a nu voru consideră-o ca una calcare a tratatului d'în 1856. Chiaru Austri'a, ca să ne dăe una dovedă și mai mare de cererile noastre, și pentru că nu ne-am aruncatu într'o politică aventuroasă, aci ne concede desființarea jurisdicțiunii consulare. Numai fiindu tari în intru, vomu fi respectați în afara.

Siedința se radica la 5^{1/2} ore d. m.

Estrasu d'în „Romanulu.”

VARIETATI.

* (În ce modu se porta acum a resbelulu) ni areta următorul faptu: Unu oficeru tineru (hannoveranu), avendu cu compania sa una luptă cu francireurii, a făcutu 25 prizonieri și indatu a întrebatu la comand'a supremă, că ce să facă cu ei. S'eri impuscu! f'u răspunsul primitu. Oficerulu escortă pre bietii francireuri în campu afara și, ajungundu pre una colina, li demandă să ingenuchie. Între aceste nevinovate victime se află și unu tineru, de optu-spre-diece ani, finu și fragedu dezvoltatu, ca una fetă; acestu-a, neavendu curagiu de a mori, blastemandu pre calăii barbari și neumani, innecatu în lacrimi, se aruncă la pitorele oficerului și, îmbrăcisindu-i genunchii, se rogă, cu cuvintele cele mai emolunetorie, ca să-i crutie vieții. Oficerulu aduncu miscatu, erpse în lacrimi, dar' nu potu ajută, că ci detorința i impunea; tinerulu f'u legatu, dusu inderetru și impuscatu. În acestu momentu. Oficerulu leșină și cadu la pământu, și candu se redeschță, eră nebunu, încătu trebuia dusu în una casa de nebuni.

* (Unu diurnalu francesu „Le Drapeau”) incepuse a face propaganda pentru restauratiunea bonapartista, dar' nu i-a succedut, că ci apellulu său către armata francesă prizonaria în Germania a produsu contrariul, și a provocatu o demonstrațiune serioasă contr'a restauratiunei. „Indép. belge” publica o multime de proteste de ale soldatilor francesi contr'a intențiilor de restauratiune. Omulu de la Sedan negresitu ca are genialitatea de intrigant; ar' face inșe mai bine, a dormi somnulu eternu în castelulu de Wilhelmshöhe, și a nu cercă a mări încunță cutitul în inim'a Franceiei, pre care atātu de crudelu o a sangeratu la Sedan.

* (Inventiuni noue ale francesilor.) Unu corresponsintu d'în Versailles scrie, că francesii ar' fi inventatu unu ballon nouu, care se pote dirige, după placu, în ori-ce direcțiune; sistemulu de dirigere constă în una parchie de aripe, pre cari conductorulu le pune în miscare. Acestu nouu ballonu se afla espusu la gar'a căli ferate Orléans d'în Parisu. — Afara de această s'a preparatu și una lumina electrică nouă, pentru a poté află noptea mai usioru pre ranții de pre campulu de luptă; asemenea s'a pregătitu unu instrumentu electricu portativu, care are să servească artileriei la operațiunile nocturne.

* (Diuariulu „Ellenör”) în varietățile sale dăce, că unu magiaru s'a făcutu romanu, fiindu-că si-a schimbatu numele d'în „Molnár” în „Morariu”; noi d'ocem, că acestu „Molnár” totu-de-unu a fostu romanu, și unguru au fostu cari, candu a mersu la școala ungurescă, i-au schimbatu numele d'în „Morariu” în „Molnár”, precum eră și este încă introdusu acestu usu în școalele unguresci; prin urmare, Morariulu si-a revindicatu acum numele originalu. De altmintrea „non vestis facit monachum.”

* (Câte-va schitie d'în tempulu petrecerei parintelui Olteanu în Oradea-Mare.) Precum amu fostu anunțiatu la tempulu său, nou-denumitulu episcopu alu diocesei Lugosului f'u sântitu în 18. decembrie în Oradea-Mare de

cătu episcopulu Iosifu Papp-Szilágyi. Prin această santfere, complinită prin devotatul și intru tete addictulu servu alu stapaniloru d'lei, Dlu Eötvös și consocii si-au încoronatu opulu, și-au ajunsu scopulu doritu în butulu toturor manifestatiuniloru și a protestăriloru îndreptate contr'a denumiriloru în genere, și contr'a acestei denumiri în specie. Cu privire la acestu actu, solemn pentru parintele Olteanu, primiramu următorulu scurtu raportu: „Parintele Olteanu a sositu în 16. decembrie la Oradea, însoțitu de unu advocatu de Pest'a cu numele Neskovics, carele, precum am înțelesu, e ce-va consanguenu cu parintele Olteanu, și se vedu a fi amici intimi. La gar'a drumulu feratu l'au acceptatu canoniculu Szabó și secretariulu Iutiu cu caret'a episcopului Szilágyi, altulu nimene. Domineca, în 18. dec., s'a celebratu actulu hierotoniei, la care a asistatu și episcopulu latinu Lipovniczky. La 1 ora după media-di, episcopulu Szilágyi a datu unu prandiu de postu în onorea nou-sântului. De la Lugosiu au fostu de facia prepositulu Moldovanu și canoniculu Liviu, precum dăceau, la provocarea episcopului Szilágyi. Pentru nou-sântulu episcopu n'au radicat toasta deoștu numai episcopulu Szilágyi, Dr. Lauranu (în versuri latine) și I. Popfiu. La prandiu, a fara de Neskovics, n'a fostu nice unu strainu, ci toti romani. Între vorbe, parintele Olteanu s'a dechiaratu, că elu ar' fi spusu francu ministrului Eötvös, că cătu de fericite s'ar' senti, dacă ar' fi și alesu, de cleru și diocesa, er' nu numai denumitu (Pentru-ce totu-si a primitu denumirea?). Luni a făcutu visit'a la Rectorulu, la canonici și, d'întră mireni, la Dlu Iosifu Romanu. Ser'a în aceeași di a plecatu spre Lugosiu.”

* (Multumita publica.) Subscribulu știene de detorința a esprime recunoștința și multumita cea mai sinceră onor. Domni Teodoru Popu, jude cercuale în Bai'a-de-Crisiu, și Georgiu Vasileviciu, protopresbiteru în Beiusiu, pentru ajutorulu, prin care mi-au făcutu posibilă continuarea studiiloru. Beiusiu, în 29. dec. 1870. — Teodoru Popu, m. p., studinte de clasa VIII.

† (Necrologu.) D'în partea Capitalului Metropolitanu d'în Blasiu cu cea mai adunca dorere se face cunoscutu, cum-că pre onoratul și pre meritatul Prepositu alu acestui Capitulu, Basiliu Ratiu de Nogilacu, candu preste putienu eră să implinesca alu optu-diece și șapte-lea anu alu vieții sale, și alu patru-diece și cinci-lea alu intrarei sale în sinulu chorului capitulariu ca canonicu, în 12 decembrie, demaneti'a între 5 și 6 ore, punendu capetu vieții sale celei pământesci, și-a datu sufletulu în mână Creatorului său. — Actulu baserocescu alu funcțiuniloru funebrale s'a ținutu în baserica catedrală, în 14 lunei curinte, după media-di la 3^{1/2} ore. — Fia-ți țierina usiora și memori'a eternă!

Sciri electrice.

Constantinopolea, 2. ian. Principele României asigură pre sultanulu despre devotamentul ce i pastrăza, ca vasulu. (?) Memorandulu principelui către sultanulu, prin care vr' să se escuse, că a tramisu cerculariulu la poterile europene, fără ca să incunoscintieze Porta, va sosi aci cătu de curundu.

Brussels'a, 3. ian. Thiers a ruptu cu guvernulu. Elu a refusat de a partecipa la conferința d'în Londr'a.

Viena, 3. ian. „N. Fr. Presse” anunțiază, că guvernulu francesu negocieza în Vjen'a de optu dle pentru a face unu imprumutu de 20—25 milioane franci. Afacerea României eră pregătită a se pune la ordinea d'lei în acea siedința a conferinței, în carea se va desbata chestiunea navigatiunei dunarene, și se pare, că pentru Romanii conferința ar' fi avut de cugetu, a luă în considerațiune, în chestiunea navigatiunei, independența celor-l-alte staturi litorale suverane. Precum se vede inșe, cu privire la actele navigatiunei dunarene, au să se desbata numai chestiunile materiale, relative la una impartire egală a suportării șpeseilor.

Londr'a, 3. ian. Scirile diuariului „Times” facu a crede, că capitulațiunea Parisului are să urmeze în scurtu tempu.

Berolinu, 3. ian. (Oficialu.) Perderile corpului alu optu-lea, suferite în 23. dec., sunt: unu oficeru și 79 fetiori morti, 28 oficeri și 1598 fetiori raniti.

Brussels'a, 3. ian. Prusii au sistatu ieri bombardarea fronturilor de la forturile ostice ale Parisului, d'în cauză că ori-ce încercare f'u zadarnică, și că reinnoirea focului d'în forturile Rosny și Nogent recenea nenumerate victime.

Proprietariu și editoriu **ALES. ROMANU**
Redactoru resp. interim. **Dr. IOS. HODOSIU**